

O Studiji NIS

Šta je NIS?

Sistem nacionalnog integriteta obuhvata ključne institucije, sektore ili određene aktivnosti ('stubove') koji doprinose integritetu, transparentnosti i odgovornosti u društvu. Kada ispravno funkcioniše, NIS se bori protiv korupcije u okviru šire kampanje protiv zloupotrebe ovlaštenja, nesavjesnog rada u službi i pronevjere u svim pojavnim oblicima. Jačanjem NIS promoviše se bolja vladavina u svim aspektima društva.

Koncept NIS je razvio i promovisao Transparency International kao dio svog holističkog pristupa borbi protiv korupcije¹. Iako ne postoji propisana shema efikasnog sistema za sprečavanje korupcije, na međunarodnom planu dolazi do sve većeg konsenzusa o tome koja su istaknuta institucionalna obilježja najbolja za sprečavanje korupcije i promociju integriteta. Studije NIS se temelje na procjeni kvaliteta institucija koje su bitne za ukupan sistem borbe protiv korupcije.

Zašto se sprovode studije NIS?

Svrha svake studije NIS je da izvrši procjenu Sistema nacionalnog integriteta u teoriji (zakon i zakonske odredbe) i praksi (kako funkcioniše). Studije NIS pružaju referentne tačke za mjerjenje daljnog napretka i osnovu za upoređivanje sa velikim brojem drugih zemalja. One se takođe mogu sprovoditi na regionalnom nivou i tada se nazivaju studije integriteta.

Studije obezbeđuju polaznu tačku za ukazivanje na područja koja zahtjevaju prioritetno djelovanje. Na osnovu njih zainteresovane strane mogu vršiti procjenu postojećih antikorupcijskih inicijativa. Studije integriteta pomažu da se objasni, na primjer, koji su stubovi bili najuspješniji i zašto, da li se stubovi međusobno potpomažu i koji faktori podržavaju ili sprečavaju njihovu efikasnost. Studije integriteta takođe procjenjuju gdje je potrebno staviti akcenat prilikom unapređivanja sistema i koji su faktori neophodni za podršku cijelokupnom razvoju sistema integriteta.

Studije stvaraju jaku empirijsku osnovu koja unapređuje naše razumijevanje dobrog ili lošeg funkcionisanja pojedinačnih stubova. U okviru regiona u kojem nekoliko zemalja funkcioniše unutar sličnih ekonomskih, političkih ili društvenih okvira, rezultati studije mogu stvoriti osjećaj 'konkurentskog pritiska' za reforme kao i priliku za učenje od onih zemalja koje su u sličnim stadijumima razvoja.

Za Transparency International, studije integriteta predstavljaju važan mjerni instrument. Istraživanjem specifičnih praksi i prepreka unutar pojedinačnih zemalja i pružanjem kvalitativnih empirijskih rezultata o pravilima i praksama koje regulišu sisteme integriteta, ove studije dopunjaju globalne indekse i ostala istraživanja koje sprovodi TI, kao što su Indeks percepcije korupcije, Indeks podmičivača i Globalni barometar korupcije, te različita nacionalna istraživanja. Do avgusta 2006.g. urađeno je više od 55 studija nacionalnog integriteta.

TI vjeruje da je neophodno razumjeti zakonsko regulisanje i kapacitete stubova integriteta kao i njihovu interakciju i prakse, kako bi se mogla izvršiti dijagnoza korpcionih rizika i razviti strategije za suprotstavljanje ovim rizicima. Studije integriteta su autohtoni proizvod Transparency International, utoliko što odražavaju sistemski pristup kojeg TI zauzima u suzbijanju korupcije, te nezavisnost analize koju može pružiti vodeća svjetska NVO u oblasti borbe protiv korupcije.

